PRZYGOTOWANIE DO EGZAMINU ÓSMOKLASISTY · JĘZYK POLSKI

Arkusz próbny z polskiego – część I

klasa 8

Imię i nazwisko: Klasa: Punkty: ..... / 25

Ten arkusz przygotował serwis glowkowniadruk.pl. Odpowiada części I egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego: zadania do tekstów i zadania językowe, 20 zadań, 25 punktów. Na egzaminie część I i wypracowanie (20 pkt) rozwiązuje się razem w 150 minut, tu proponujemy ok. 70 minut. Zadania są autorskie, to nie są zadania Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. Tekst 1 to bajki Ignacego Krasickiego (domena publiczna), tekst 2 jest autorski.

Instrukcja

1. Przeczytaj uważnie oba teksty. Do tekstów możesz wracać w trakcie pracy.
2. W zadaniach zamkniętych otocz kółkiem jedną odpowiedź (literę, P albo F). W zadaniach P/F i dwuczęściowych punkt dostajesz tylko za obie poprawne odpowiedzi.
3. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami, poprawnie językowo i ortograficznie.
4. Pisz długopisem z czarnym tuszem. Nie używaj korektora; pomyłki przekreśl.

Plan pracy (proponowany)

Etap	Czas
Tekst 1 i zadania 1–8	ok. 25 min
Tekst 2 i zadania 9–14	ok. 25 min
Zadania językowe 15–20	ok. 15 min
Sprawdzenie	ok. 5 min

Teksty i zadania 1–20

klasa 8

Tekst 1. Ignacy Krasicki, dwie bajki z cyklu *Bajki i przypowieści*

Jagnię i wilcy

Zawżdy[1] znajdzie przyczynę, kto zdobyczy pragnie.
Dwóch wilków jedno w lesie nadybali[2] jagnię;
Już go mieli rozerwać; rzekło: «Jakim prawem?»
«Smacznyś, słaby i w lesie!» — Zjedli niezabawem[3].

Ptaszki w klatce

«Czegoż płaczesz? — staremu mówił czyżyk młody —
Masz teraz lepsze w klatce niż w polu wygody».
«Tyś w niej zrodzon[4] — rzekł stary — przeto[5] ci wybaczę;
Jam był wolny, dziś w klatce — i dlatego płaczę».

[1] zawżdy – zawsze; [2] nadybali – napotkali, znaleźli; [3] niezabawem – wkrótce, bez zwłoki; [4] zrodzon – urodzony; [5] przeto – dlatego. Teksty w domenie publicznej, za: wolnelektury.pl.

1 **Morał bajki „Jagnię i wilcy” zawiera** — 1 pkt

A. pierwszy wers **B.** drugi wers **C.** trzeci wers **D.** ostatni wers

2 **Oceń prawdziwość zdań o obu bajkach. Wybierz P albo F.** — 1 pkt

Zdanie	P	F
W obu bajkach występuje dialog.	☐	☐
Bohaterami obu bajek są ludzie.	☐	☐

3 **Odpowiedź wilków „Smacznyś, słaby i w lesie!” pokazuje, że** — 1 pkt

A. jagnię naprawdę zawiniło
B. silniejszy szuka pretekstu, by skrzywdzić słabszego
C. wilki przestrzegają prawa lasu
D. wilki chciały jagnię tylko nastraszyć

Teksty i zadania 1–20 (ciąg dalszy)

klasa 8

4 **W wersie „Smacznyś, słaby i w lesie!” zastosowano** — 1 pkt

A. wyliczenie **B.** porównanie **C.** pytanie retoryczne
D. wyraz dźwiękonaśladowczy

5 **Uzupełnij zdania o bajce „Ptaszki w klatce”. Wybierz odpowiedź spośród A i B oraz spośród C i D.** — 1 pkt

Młody czyżyk najbardziej ceni **A.** wygodę **B.** wolność
Stary czyżyk **C.** tęskni za wolnością **D.** cieszy się z wygód

6 **Która cecha występuje w obu bajkach?** — 1 pkt

A. zwierzęta uosabiają ludzkie postawy
B. rymy przeplatane (abab)
C. narrator opowiada w pierwszej osobie
D. rozbudowane opisy przyrody

7 **Wyjaśnij, dlaczego stary czyżyk płacze, a młody nie rozumie jego smutku. Odwołaj się do tekstu.** — 2 pkt

Teksty i zadania 1–20 (ciąg dalszy)

klasa 8

8 **Czy morał bajki „Jagnię i wilcy” jest aktualny dziś? Napisz 3–4 zdania: zajmij stanowisko i podaj przykład z życia lub z innego tekstu kultury.** 2 pkt

Teksty i zadania 1–20 (ciąg dalszy)

klasa 8

Tekst 2. Sen – cichy pomocnik w nauce

[1] Wielu uczniów przed sprawdzianem siedzi nad książkami do późnej nocy. Wydaje im się, że każda dodatkowa godzina nauki to kilka punktów więcej. Badacze snu od lat pokazują jednak, że noc bez odpoczynku częściej szkodzi, niż pomaga.

[2] Sen nie jest stanem, w którym mózg się wyłącza. Kiedy śpimy, mózg porządkuje to, czego nauczyliśmy się w ciągu dnia: wzmacnia ważne połączenia między komórkami nerwowymi, a mniej ważne osłabia. Naukowcy nazywają ten proces konsolidacją pamięci. Można go porównać do bibliotekarza, który po zamknięciu biblioteki odkłada książki na właściwe półki, żeby następnego dnia łatwo było je znaleźć.

[3] Niewyspany uczeń gorzej się koncentruje, wolniej myśli i łatwiej popełnia błędy nieuwagi. Zmęczenie wpływa też na nastrój – trudniej wtedy zachować spokój w stresującej sytuacji, na przykład podczas egzaminu.

[4] Ile snu potrzeba? Amerykańska Akademia Medycyny Snu zaleca, by nastolatki w wieku 13–18 lat spały od 8 do 10 godzin na dobę. Tymczasem wielu z nich śpi znacznie krócej. Jedną z przyczyn są ekrany: korzystanie z telefonu późnym wieczorem opóźnia zasypianie, a światło wyświetlacza może hamować wydzielanie melatoniny – hormonu, który pomaga zasnąć.

[5] Co z tego wynika? Lepiej rozłożyć naukę na kilka krótszych sesji w kolejnych dniach, a ostatni wieczór przed sprawdzianem przeznaczyć na krótką powtórkę i sen. Wypoczęty mózg nie tylko lepiej pamięta, ale też sprawniej korzysta z tego, co wie.

Tekst autorski glowkowniadruk.pl; zalecenia dotyczące snu: Amerykańska Akademia Medycyny Snu (Paruthi i in., 2016).

9 **Głównym celem autora tekstu 2 jest** — 1 pkt

A. opisanie przebiegu egzaminu ósmoklasisty

B. przekazanie wiedzy o znaczeniu snu dla nauki i zachęcenie do wysypiania się

C. zareklamowanie aplikacji do nauki

D. przedstawienie historii badań nad snem

Teksty i zadania 1–20 (ciąg dalszy)

klasa 8

10 **Oceń prawdziwość zdań zgodnie z tekstem 2. Wybierz P albo F.** 1 pkt

Zdanie	P	F
Według tekstu nastolatki w wieku 13–18 lat powinny spać od 8 do 10 godzin na dobę.	☐	☐
Autor twierdzi, że podczas snu mózg przestaje pracować.	☐	☐

11 **Porównanie mózgu do bibliotekarza (akapit 2) służy przede wszystkim** 1 pkt

A. wyjaśnieniu trudnego pojęcia za pomocą obrazu z codziennego życia
B. ośmieszeniu naukowców
C. opisaniu pracy w bibliotece
D. wprowadzeniu bohatera opowiadania

12 **Wyjaśnij własnymi słowami, czym jest konsolidacja pamięci (akapit 2).** 1 pkt

13 **Na podstawie tekstu 2 sformułuj dwie rady dla ucznia, który ma jutro sprawdzian. Każdą radę uzasadnij informacją z tekstu.** 2 pkt

Teksty i zadania 1–20 (ciąg dalszy)

klasa 8

14 **Ułóż plan ramowy akapitów 3–5 tekstu 2 w formie trzech równoważników zdań.** 2 pkt

Zadania językowe

15 **Który wyraz jest utworzony za pomocą przedrostka?** 1 pkt

A. senny **B.** wyspać **C.** spanie **D.** śpioch

16 **Oceń prawdziwość zdań. Wybierz P albo F.** 1 pkt

Zdanie	P	F
Wypowiedzenie „Kiedy śpimy, mózg pracuje.” jest zdaniem złożonym podrzędnie.	☐	☐
W zdaniu „Uczniowie uczą się do późna.” wyraz „uczniowie” jest w dopełniaczu.	☐	☐

17 **Związek frazeologiczny „spać jak suseł” oznacza** 1 pkt

A. spać twardo i długo **B.** spać niespokojnie **C.** spać w dzień
D. udawać, że się śpi

18 **Zdanie: „Przed sprawdzianem mózg potrzebuje snu”. Uzupełnij zdania. Wybierz odpowiedź spośród A i B oraz spośród C i D.** 1 pkt

Wyrażenie „przed sprawdzianem” to **A.** okolicznik **B.** dopełnienie
Wyraz „mózg” to **C.** podmiot **D.** orzeczenie

Teksty i zadania 1–20 (ciąg dalszy)

klasa 8

19 **Połącz zdania w jedno zdanie złożone podrzędnie. Pamiętaj o przecinku: *Ola poszła wcześniej spać. Rano miała sprawdzian.*** 1 pkt

20 **Przekształć mowę niezależną na zależną: *Stary czyżyk powiedział: „Płaczę, bo straciłem wolność”.*** 2 pkt

Arkusz próbny z polskiego – część I

klasa 8

Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź (w zadaniach P/F i dwuczęściowych – za obie części). Zadania otwarte: punkty częściowe według opisu; każda poprawna odpowiedź sformułowana inaczej niż w kluczu dostaje pełną liczbę punktów.

Zad. 1. A (pierwszy wers) *(1 pkt)*

Zad. 2. P, F *(1 pkt)*

Zad. 3. B (silniejszy szuka pretekstu, by skrzywdzić słabszego) *(1 pkt)*

Zad. 4. A (wyliczenie) *(1 pkt)*

Zad. 5. A, C *(1 pkt)*

Zad. 6. A (zwierzęta uosabiają ludzkie postawy) *(1 pkt)*

Zad. 7. Stary czyżyk pamięta życie na wolności („Jam był wolny"), więc klatka jest dla niego stratą; młody urodził się w klatce („Tyś w niej zrodzon"), nie zna wolności, dlatego widzi tylko wygody. *(2 pkt; 1 pkt – przyczyna płaczu starego (utrata wolności); 1 pkt – przyczyna niezrozumienia młodego (nie zna wolności, bo urodził się w klatce))*

Zad. 8. np. Tak – silniejsi nadal wymyślają powody, by krzywdzić słabszych, np. gdy grupa dokucza nowemu uczniowi i tłumaczy to tym, że „jest inny". *(2 pkt; 1 pkt – stanowisko z uzasadnieniem; 1 pkt – trafny przykład; praca niezgodna z tematem – 0 pkt)*

Zad. 9. B (przekazanie wiedzy o znaczeniu snu dla nauki i zachęcenie do wysypiania się) *(1 pkt)*

Zad. 10. P, F *(1 pkt)*

Zad. 11. A (wyjaśnieniu trudnego pojęcia za pomocą obrazu z codziennego życia) *(1 pkt)*

Zad. 12. np. To porządkowanie i utrwalanie w czasie snu tego, czego nauczyliśmy się w dzień – ważne informacje są wzmacniane, mniej ważne słabną. *(1 pkt; 1 pkt – poprawne wyjaśnienie własnymi słowami (samo przepisanie zdania z tekstu – 0 pkt))*

Zad. 13. np. 1) Połóż się spać o rozsądnej porze – w czasie snu mózg utrwala wiedzę. 2) Odłóż telefon wieczorem – ekran opóźnia zasypianie i może hamować wydzielanie melatoniny. (Też: rozłóż naukę na kilka dni.) *(2 pkt; po 1 pkt za każdą radę z uzasadnieniem zgodnym z tekstem)*

Zad. 14. np. 1. Skutki niewyspania dla ucznia. 2. Zalecana długość snu i wpływ ekranów. 3. Wnioski: nauka rozłożona w czasie i sen przed sprawdzianem. *(2 pkt; 2 pkt – trzy trafne punkty w formie równoważników; 1 pkt – trzy trafne punkty, ale nie wszystkie w formie równoważników albo dwa trafne punkty)*

Zad. 15. B (wyspać) *(1 pkt)*

Zad. 16. P, F *(1 pkt)*

Zad. 17. A (spać twardo i długo) *(1 pkt)*

Zad. 18. A, C *(1 pkt)*

Zad. 19. np. Ola poszła wcześniej spać, ponieważ (bo) rano miała sprawdzian. *(1 pkt; 1 pkt – zdanie złożone podrzędnie z poprawnym spójnikiem i przecinkiem)*

Zad. 20. Stary czyżyk powiedział, że płacze, bo stracił wolność. *(2 pkt; 1 pkt – poprawna zmiana osoby czasowników (płacze, stracił); 1 pkt – spójnik „że" i poprawna interpunkcja)*

Arkusz próbny z polskiego – część I (ciąg dalszy)

klasa 8

Skala (orientacyjna, nie są to progi CKE)

Ocena	Procent punktów	Punkty (max 25)
niedostateczny (1)	0%–29%	0–7 pkt
dopuszczający (2)	30%–49%	8–12 pkt
dostateczny (3)	50%–69%	13–17 pkt
dobry (4)	70%–85%	18–21 pkt
bardzo dobry (5)	86%–95%	22–23 pkt
celujący (6)	96%–100%	24–25 pkt

Wynik egzaminu ósmoklasisty podaje się w procentach i na skali centylowej, nie ma progu „zdania". Skala ocen służy tylko do ćwiczeń w klasie. Do pełnego arkusza dołącz wypracowanie z zestawu „Wypracowanie krok po kroku" (20 pkt).

DLA NAUCZYCIELA · ANALIZA WYNIKÓW

Co sprawdza każde zadanie

klasa 8

Zad.	Umiejętność	Ilu uczniów ma 0 pkt	Do powtórki (kiedy?)
1	morał bajki, budowa utworu		
2	dialog, bohaterowie bajki		
3	interpretacja wypowiedzi postaci		
4	środki stylistyczne (wyliczenie)		
5	charakterystyka postaci		
6	cechy gatunkowe bajki		
7	interpretacja z odwołaniem do tekstu		
8	aktualizacja morału, argumentacja		
9	cel tekstu nieliterackiego		
10	wyszukiwanie informacji		
11	funkcja porównania		
12	wyjaśnianie pojęcia własnymi słowami		
13	wnioskowanie i uzasadnianie		
14	plan ramowy, równoważniki zdań		
15	słowotwórstwo (przedrostek)		
16	zdanie złożone, przypadki		
17	frazeologia		
18	części zdania		
19	zdanie złożone podrzędnie, interpunkcja		
20	mowa zależna i niezależna		

Zadania, w których najwięcej osób straciło punkty, powtórz na rozgrzewce za tydzień i za miesiąc (powtórki w odstępach). Uczniowie mogą zapisać swoje błędy w karcie analizy błędów z zestawu „Plan powtórek do egzaminu ósmoklasisty”.